

**הנדסאים וטכנאים -
חברה לניהול קופות
גמל בע"מ**

**דוחות כספיים לשנת
2007**

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות כספיים לשנת 2007

תוכן העניינים

עמודים

2- 8	דוח על עסקי התאגיד
9- 26	דוח הדירקטוריון
27	דוח רואה החשבון המבקר
28- 29	הצהרות
	דוחות כספיים :
30	מאזנים
31	דוחות רווח והפסד
32- 35	ביאורים לדוחות הכספיים

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים

1. פעילות התאגיד

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול חברת גמל מפעלית בע"מ הוקמה ב- 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. עד ליום 31 ביולי 2007 קופת הגמל פעלה כתאגיד.

בהתאם לסעיף 86(ו) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005, נקבע כי קופת גמל שהתאגדה כתאגיד ערב כניסת החוק האמור לתוקף, תנוהל בנאמנות בידי חברה מנהלת ולא תהיה עוד תאגיד.

לאור זאת בוצע מתווה הפעולה הנדרש לצורך שינוי מבני שמטרתו עמידה בהוראות החוק. מועד השינוי היה 1/8/2007.

השינוי האמור לא גרם לשינוי בזכויות העמיתים בקופת הגמל, ולא נוצרו לחברה המנהלת רווחים או נכסים נטו כתוצאה מהשינוי המבני. השינוי היחיד שחל הוא השינוי הנובע מעצם פיצול הקופה התאגידית לחברה בע"מ ולקופת גמל שאינה מאוגדת בחברה בע"מ, והמוחזקת בנאמנות בידי חברה מנהלת. הקופה התאגידית המקורית נקראה הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול חברת גמל מפעלית בע"מ. החברה המנהלת הנוכחית נקראת הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה") וקופת הגמל המנוהלת על ידה נקראת קופ"ג הנדסאים וטכנאים (להלן "הקופה").

לחברה אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול הקופה. עקב השינוי המבני ובשונה משנים קודמות, הדוחות הכספיים של החברה הופרדו מהדוחות הכספיים של הקופה, על פי הנחיות חוזרי אגף שוק ההון.

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט – 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל.

החברה התקשרה עם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן – "בנק יהב") לצורך קבלת שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים. תפקיד בנק יהב להשקיע את כספי הקופה ולנהל את חשבונות הקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון החברה, הוראות החברה, דירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין. החל מיום 21 בדצמבר 2007 חדל הבנק להשקיע את כספי הקופה, והמשיך לנהל את חשבונות הקופה והעמיתים. מאותו יום הועבר תחום ההשקעות, לניהול שלושה גופים: (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ וד"ש השקעות מוסדיים בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשארו במשמרת בפועלים סהר, בנק יהב נתן לקרן שרותים של תאום בין שלושת הגופים ובין הקופה.

להלן הצדדים הקשורים לחברה:

כל הדירקטורים והמנכ"ל וכן כל החברות בהן מחזיק מי מהדירקטורים או המנכ"ל (ככל שקיימות כאלה) 25% מהון המניות או יותר.
קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שבנק יהב נותן להם שירותים (להלן "כל הקופות"), כולן בהיותן 'קבוצת משקיעים' אחת, על בסיס עמדת אגף שוק ההון בעבר. למיטב הבנתו של בנק יהב ועל סמך חוות דעת משפטית שקיבל, לא כל הקופות נכללות בקבוצת משקיעים אחת, לאור הגדרת המושג בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופת גמל), תשכ"ד – 1964 (תקנה 41א).

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

למרות שעמדת אגף שוק ההון לא נומקה בשום שלב, וכאמור אינה עולה בקנה אחד, למיטב הבנת בנק יהב, עם הוראות הדין, יוּשְמוּ לגבי הקופה שבניהול החברה מגבלות ההשקעה הנגזרות מעמדה זו. עם תחילת מתן שירותי ההשקעות על ידי גורמים מחוץ לבנק יהב, החל ב- 21 בדצמבר 2007, אזי ממילא, גם על פי עמדת אגף שוק ההון בנק יהב אינו מהוה 'צד קשור' לחברה, אף אם מעניק לה שירותים אחרים.

מנהלי התיקים הנותנים שירותי השקעות (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ וד"ש השקעות מוסדיים בע"מ), והגופים הקשורים אליהם, כחלק מקבוצת המשקיעים, לגבי אותו חלק מנכסי הקופה המנוהל אצל כל מנהל תיק.

קופ"ג הנדסאים וטכנאים המנוהלת על ידי החברה.

2. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של הקופה (באלפי ₪)

נתון כספי	2007	2006	2005
הוצאות דמי ניהול	2,077	2,028	1,850
סך נכסים מנוהלים	891,619	909,379	875,160
סך הפקדות, משיכות והעברות (צבירה נטו) (1)	(103,405)	(14,566)	28,516
תשואה נומינלית ברוטו	9.99%	5.88%	11.24%

הסברים להתפתחויות בנתונים שלעיל:

(1) השינוי משקף גידול בהעברות לקופות גמל פרטיות, בעקבות התעצמות התחרות והגברת מאמצי השיווק של מנהלי קופות אחרות.

3. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

החברה כפופה לחוק קופות גמל, לתקנות מס הכנסה ולהוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "אגף שוק ההון"). פרוט לגבי שינויים בהוראות הדין, ראה בביאור 5 – "תהליכי חקיקה ותקינה" בדוחות הכספיים. שינויים אלה מיושמים בפעילות הקופה.

התגברות התחרות ופעילות השיווק הפנסיוני הגדילו את העברות העמיתים מהקופה לקופות אחרות.

שונות

התחרות בענף קופות הגמל המשיכה להתחזק בשנת 2007, בעיקר על רקע התשואות והשיווק האגרסיבי שגרם למעבר מקופות מנוהלות על ידי בנקים לקופות פרטיות. לתהליך זה ניתן לייחס את הגידול בהעברות מהקופה אל קופות אחרות.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

4. מידע כללי על תחום הפעילות

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ עוסקת בניהול קופת גמל. מידע נוסף ראה בפרקים 1 ו-2 לעיל.

הקופה מקבלת מדי חודש הפקדות ממעסיקים ומעובדיהם, אשר נקבעות כשיעור מהשכר. החברה מנהלת את כספי העמיתים ומשקיעה אותם, בכפוף להוראות החוק ולהנחיות הדירקטוריון. כל נכסי הקופה מנוהלים בתיק השקעות אחד, ללא מסלולים. הקופה מחזירה לעמית את כספו (או מעבירה לקופה אחרת) בתוספת התשואה שהשיגה, לפי דרישת העמית ובכפוף להוראות החוק.

שיעורי ההפרשות המרביים מתוך השכר שהייתה הקופה רשאית לקבל עבור תגמולים לשכירים, הם 7% מן השכר על ידי העובד, ו- 7.5% על ידי המעביד.

כמו כן, הקופה מקבלת הפקדות לחשבונות של תגמולים לעצמאים.

סכומי ההפרשות שקיבלה הקופה בתקופת הדוח לחשבונות של שכירים, נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה אצל המעביד.

דמי ניהול

על פי תקנון הקופה, השיעור המקסימלי של דמי ניהול הוא 2.0% לשנה. החברה גובה מעמית הקופה דמי ניהול על פי סכום ההוצאות בפועל. השיעור השנתי האפקטיבי של דמי הניהול ביחס ליתרות הנכסים החודשיות נטו בקופה הוא 0.23% (אשתקד 0.22%).

מידע נוסף ראה בביאור מספר 4 בדוחות הכספיים – "דמי ניהול".

מבנה ניהול ההשקעות

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת של הקופה. מדיניות זו מביאה בחשבון את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה כוללת התייחסות באילו אפיקים להשקיע ומה השיעור המינימלי והמכסימלי להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, בהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים. בדיוני ועדת ההשקעות מתקבלות לעיתים גם החלטות בנוגע להשקעות ספציפיות, בעיקר באפיקים הלא סחירים.

בנק יהב מיישם את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות בהיותו נותן שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לקופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

5. עמיתי הקופה

סוג עמיתים	מספר עמיתים ליום 31/12/07	מספר חשבונות ליום 31/12/07	סכום הפקדות בשנת 2007 (באלפי ₪)	סכום משיכות בשנת 2007 (באלפי ₪)	העברת זכויות נטו בשנת 2007 (באלפי ₪)
שכירים	14,234	14,792	58,468	(17,767)	(142,449)
עצמאים	<u>1,313</u>	<u>1,318</u>	<u>3,278</u>	<u>(4,994)</u>	<u>59</u>
סה"כ	14,415 (*)	16,110	61,746	(22,761)	(142,390)

(*) ישנם עמיתים שהם גם שכירים וגם עצמאים.

6. שיווק והפצה

מידע אודות הקופה התפרסם בביטאון הסתדרות ההנדסאים, באתר האינטרנט של הסתדרות ההנדסאים ובמערכת ההפצה האלקטרונית של הסתדרות ההנדסאים.

7. תחרות

בשוק פועלות כ- 322 קופות גמל לתגמולים. בעקבות חוק קופות גמל הבחירה בקופה נתונה בידי העמית. התחרות בענף קופות הגמל המשיכה להתחזק בשנת 2007, בעיקר על רקע התשואות והשיווק האגרסיבי שגרם למעבר מקופות מנוהלות על ידי בנקים לקופות פרטיות. לתהליך זה ניתן לייחס את הגידול בהעברות מהקופה אל קופות אחרות.

8. הון אנושי

החברה התקשרה עם קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ לצורך שימוש משותף בעובדים על ידי שתי החברות. במסגרת זו החברה מעסיקה עובדת אחת במשרה מלאה המשמשת כעוזרת מנכ"ל החברה. מנכ"ל החברה ועובדות נוספות שעובדות עבור החברה, מועסקים על ידי ההסתדרות הכללית החדשה עבור קרן השתלמות.

9. ספקים ונותני שירותים

החברה התקשרה עם בנק יהב לקבלת שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לקופה. תפקיד בנק יהב בשנת 2007 היה להשקיע את כספי הקופה ולנהל את חשבונות הקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון הקופה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

השיעור השנתי האפקטיבי של עמלת הניהול ששולמה לבנק יהב, ביחס ליתרות הנכסים החודשיות נטו בשנת 2007 הוא 0.14% (אשתקד 0.14%).

החברה נעזרת ביועצים מקצועיים, בין השאר, יועץ השקעות, יועץ משפטי ומבקר פנים.

החל מיום 21 בדצמבר 2007 הפסיק בנק יהב לתת לחברה שרותי השקעות.

מאותו יום הועבר תחום ההשקעות, לניהול שלושה גופים: (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ וד"ש השקעות מוסדיים בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשארו במשמרת בפועלים סהר, בנק יהב נתן לקרן שרותים של תאום בין שלושת הגופים ובין הקופה.

בעקבות הפסקת מתן שרותי ההשקעה, הפחית בנק יהב בתחילת שנת 2008 את שיעור עמלת הניהול על שירותיו.

מבנה עמלות עיקריות בפעילות ניירות ערך של הקופה במהלך השנה:

<u>פירוט העמלות העיקריות המשולמות על ידי הקופה</u>	<u>באחוזים/₪/ר"מ (*)</u>
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בארץ	0.08%
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בארץ	0.05%
עמלה בגין קניה ומכירה של מק"מ	0.03% (מק"מ במקור 0.025%)
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בארץ (ליחידה)	₪ 3.00
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בחו"ל	0.1% משווי העסקה או 3 סנט ל - 1 ערך נקוב, לפי הגבוה מביניהם.
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בחו"ל	0.04%
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בחו"ל (ליחידה)	\$ 3
חוזים עתידיים סחירים (FUTURES) – לחוזה	\$ 12
עמלות בגין תעודות סל באירופה וביפן	0.19%

(*) בסוגי ניירות שנרשם תחום של עמלה, התחום משקף את העמלה הגבוהה ביותר והנמוכה ביותר, ששולמו במשך השנה.

10. השקעות

כספי העמיתים מושקעים בניירות ערך סחירים ושאינם סחירים, פקדונות, אופציות וחוזים עתידיים.

רוב ההשקעות מבוצעות בארץ. חלק מההשקעות הן בחו"ל, על מנת להגדיל את הפיזור הגיאוגרפי.

מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות בסיכונים הכרוכים בהשגת תשואה זו. הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים.

היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ואת הסיכונים השונים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ **דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007**

11. מימון

ככלל, הקופה אינה רשאית ליטול אשראי, לשעבד נכס מנכסיה או לערוב להתחייבות, על פי דין. יחד עם זאת, הקופה רשאית למכור ניירות ערך בחסר או להשאילם, וכן להעמיד בטוחות לצורך פעילות בנכסים נגזרים, הכל במגבלות שנקבעו בדין.

12. מיסוי

• בגין שנים קודמות לשנת הדוח, החברה הגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים בצירוף דוח על הכנסות החייבות במס הכנסה (בגין סעיף 3ח לפקודת מס הכנסה), כקופת גמל תאגידית. החל משנת 2007 החברה מגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים כחברה בע"מ.

13. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

- החברה כפופה לכל דין, לרבות:
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005.
  - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005.
  - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964.
  - הוראות הממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

14. הסכמים מהותיים

החברה התקשרה עם בנק יהב לקבלת שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים.

הקופה התקשרה בשנת 2001 עם קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ, בהסכם להפעלת משרדים משותפים, תוך השתתפות קופת הגמל בהוצאות שכירות ואחזקה, בשיעור של 25%. כמו כן, התקשרה הקופה עם קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ לצורך שימוש משותף בעובדים על ידי שתי החברות.

מידע נוסף ראה לעיל בפרק "הון אנושי".

הקופה סחרה בניירות ערך (ברוקראזי) באמצעות בנק יהב.

החברה התקשרה עם מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ וד"ש השקעות מוסדיים בע"מ לצורך ניהול השקעותיה החל מחודש דצמבר 2007.

15. הליכים משפטיים

ראה מידע על טיפול משפטי בפיגורי מעסיקים, בביאור 19 – "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות", בדוחות הכספיים של הקופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2007

16. יעדים ואסטרטגיה עסקית

ייעוד החברה הוא ניהול כספי העמיתים במטרה להגיע לרווח מירבי ברמת הסיכון שנבחרה. כל רווחי הקופה מחולקים לעמיתים. הקופה משרתת ציבור עובדים מוגדר (בעיקר הנדסאים וטכנאים), שהצטרף לקופה במסגרת הסכמי שכר.

17. מידע בדבר שינוי חריג בעסקי החברה

ראה סעיפים 1, 9, ו-14 לעיל.

18. דיון בגורמי סיכון

עקב השינויים שחלו בחקיקה, המקלים על מעבר עמיתים מקופה לקופה והתגברות מאמצי השיווק למען קופות גמל אחרות, התרחבה המגמה של העברת כספים מקופה לקופה. ביום 18/2/08 אשרה ועדת הכספים של הכנסת תקנות העוסקות בניוד של חסכוניות בקופות גמל, קרנות פנסיה וביטוחי מנהלים. בשלב זה קשה לחברה להעריך את מידת ההשפעה שתהיה לתקנות הנ"ל על פעילות החברה.

ביום 28/1/08 נכנס לתוקפו חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון 3), התשס"ח-2008. חוק זה כולל שורה של תיקוני חקיקה, וביניהם מתן מעמד של "קופת גמל לא משלמת לקצבה" לקופת הגמל. מעמד זה יחייב את העמיתים להעביר את ההפקדות שלהם (שיופקדו החל מיום 1/1/08) לקופת גמל משלמת לקצבה, בסמוך למשיכתן בעתיד, מצד אחד, ומצד שני יאפשר לעמיתים לבחור בקופת הגמל לצורך הפקדת מלוא החסכון שלהם ושל מעבידיהם לפנסיה.

הסיכונים לעיל הם סיכונים הקיימים בענף קופות הגמל, וקשה להעריך את מידת השפעתם על הקופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

מאפיינים כלליים של החברה ושל הקופה המנוהלת על ידה

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול חברת גמל מפעלית בע"מ הוקמה ב- 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. עד ליום 31 ביולי 2007 קופת הגמל פעלה כתאגיד.

בהתאם לסעיף 86(ו) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005, נקבע כי קופת גמל שהתאגדה כתאגיד ערב כניסת החוק האמור לתוקף, תנוהל בנאמנות בידי חברה מנהלת ולא תהיה עוד תאגיד.

לאור זאת בוצע מתווה הפעולה הנדרש לצורך שינוי מבני שמטרתו עמידה בהוראות החוק. מועד השינוי היה 1/8/2007.

השינוי האמור לא גרם לשינוי בזכויות העמיתים בקופת הגמל, ולא נוצרו לחברה המנהלת רווחים או נכסים נטו כתוצאה מהשינוי המבני. השינוי היחיד שחל הוא השינוי הנובע מעצם פיצול הקופה התאגידית לחברה בע"מ ולקופת גמל שאינה מאוגדת כחברה בע"מ, והמוחזקת בנאמנות בידי חברה מנהלת. הקופה התאגידית המקורית נקראה הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול חברת גמל מפעלית בע"מ. החברה המנהלת הנוכחית נקראת הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ וקופת הגמל המנוהלת על ידה נקראת קופ"ג הנדסאים וטכנאים.

לחברה המנהלת אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול קופ"ג הנדסאים וטכנאים. עקב השינוי המבני ובשונה משנים קודמות, הדוחות הכספיים של החברה המנהלת הופרדו מהדוחות הכספיים של קופת הגמל מנהלת ושל קופת גמל, על פי הנחיות חוזרי אגף שוק ההון.

- הקופה הוקמה ביום 29 בינואר 1996.
- הקופה סקטוריאלית ומיועדת לעמיתים שכירים, אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.
- מספר אישור מס הכנסה של הקופה הוא 157. האישור תקף עד 31 בדצמבר 2008.
- לקופה מופרשים כספים למטרת תגמולים לשכירים או תגמולים לעצמאים.
- סכומי הפרשות שקיבלה הקופה בתקופת הדוח נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה אצל המעביד.
- שיעורי הפרשות המרביים מתוך השכר שהייתה הקופה רשאית לקבל בשנת 2007 עבור תגמולים לשכירים, הם עד 7% מן השכר על ידי העובד, ו- 7.5% על ידי המעביד.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

- עמיתים עצמאים הם עמיתים שכירים שהצטרפו לקופה (לראשונה בשנת 2002), כחלק מיישום הסכם המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת, ושהמעסיק מפקיד עבורם (לפי בחירתם) 7% מרכיבי שכר שנקבעו (שאינן בגינם הפרשה לפנסיה). הפקדות באמצעות מעסיק לקופת גמל במעמד עצמאי, אינן מותנות בהצהרת העמית על הפקדה לרובד פנסיוני.
- החברה התקשרה עם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן - "בנק יהב") סמוך למועד הקמתה, לצורך קבלת שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לקופה. תפקיד בנק יהב להשקיע את כספי הקופה ולנהל את חשבונות הקופה ואת חשבונות העמיתים, הכל לפי תקנון החברה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין.
- החל מיום 21 בדצמבר 2007 חדל הבנק להשקיע את כספי הקופה, והמשיך לנהל את חשבונות הקופה ועמיתה. מאותו יום הועבר תחום ההשקעות, לניהול שלושה גופים: (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ וד"ש השקעות מוסדיים בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשארו במשמרת בפועלים סהר, בנק יהב נתן לקרן שרותים של תאום בין שלושת הגופים ובין הקופה.

מידע על בעלי המניות

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט – 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל.

מסמכי היסוד

התזכיר ותקנון ההתאגדות של החברה המנהלת ותקנון הקופה המנוהלת שונו במהלך התקופה המדווחת. עיקרי התיקונים בתזכיר ובתקנון ההתאגדות של החברה נובעים מהדרישה החוקית כי הקופה התאגידית תעבור למבנה חברה מנהלת (להלן: "השינוי המבני") וכן מהצורך בהתאמת התזכיר ותקנות ההתאגדות להוראות הדין הקיים.

מספרי חשבונות והיקף נכסים

סך נכסי הקופה לתאריך המאזן הוא 891,619 אלפי ₪. מספר חשבונות העמיתים המנוהלים בקופה בתאריך המאזן הוא 16,110.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

מצבה הכספי של הקופה ותוצאות פעילותה

1. להלן טבלה המפרטת את השינויים בהפקדות העמיתים, במשיכותיהם ובהעברותיהם בשנה זו לעומת השנה הקודמת (באלפי ₪):

שיעור השינוי	שנת 2006	שנת 2007	
(1.30%)	62,557	61,746	הפקדות
3.41%	(22,011)	(22,761)	משיכות
156.71%	(55,649)	(142,857)	העברות מהקופה (1)
(13.04%)	537	467	העברות אל הקופה

(1) השינוי משקף גידול בהעברות לקופות גמל פרטיות, בעקבות התעצמות התחרות והגברת מאמצי השיווק של מנהלי קופות אחרות.

2. התשואה הנומינלית ברוטו של הקופה בשנה המדווחת היא 9.99%, לעומת 5.88% אשתקד. הרווחיות שהשיגה הקופה בשנת 2007, נבעה מרוב אפיקי ההשקעה. ראה נתונים על התנהגות מדדים שונים וכן השוואתם לשנה קודמת, בדוח הדירקטוריון בפרק על "ההתפתחויות בשוק ההון".
מידע נוסף ראה בדוח שיעורי הכנסה בסקירת ההנהלה ב(2) בדוח הקופה המנוהלת.

3. יתרות העמיתים בקופה, שזכאים למשיכת כספים, הינן בשיעור של 22.0% מכלל נכסי הקופה ליום המאזן (להלן - "יחס הנזילות"). בנוסף, עמיתים יכולים להעביר את כספם לקופה אחרת, גם אם אינם יכולים עדיין למשוך אותם כדין. הקופה נוהגת לממן את המשיכות וההעברות מן ההפקדות השוטפות, מתקבולים שוטפים מהשקעות הקופה, ואם צריך ממכירות בבורסה.

לצורך שמירה על יכולתה של הקופה לבצע תשלומים בכל עת מתייחסת מדיניות ההשקעות של הקופה, יחד עם שיקולי רווח וסיכון, גם ליחס הנזילות, וכן עוקבת אחר נתוני ההפקדות, המשיכות והעברות הזכויות בפועל. בדרך זו הקופה שומרת על היכולת להתמודד עם שינוי בהתנהגות העמיתים, עם העברת כספים מהקופה ועם משיכות כספים לא צפויות, אם יהיו. מדיניות ההשקעות מבוססת על השקעת חלק מהכספים בהשקעות נזילות שוטפות (פיקדונות שקליים קצרי טווח) ובאפיקים סחירים, הניתנים למימוש בהתאם לצרכי הנזילות. הקופה מחזיקה 73.9% מנכסיה בנכסים סחירים, במזומנים ובשווי מזומנים. במסגרת מדיניות ההשקעות של הקופה, ומתוך כוונה למקסם את תשואת הקופה תוך סיכון נמוך, ועדת ההשקעות מתאימה את מח"מ הנכסים בהתאם להערכותיה לגבי השינויים הצפויים בשוק ההון, ובהתחשב בנזילות של עמיתי הקופה.

4. מאזן הקופה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 ב- 891,619 אלפי ש"ח לעומת 909,379 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2006, ירידה של 2.0%.
הקיטון בהיקף המאזן בשנת 2007 נבע בעיקר מהצבירה השלילית נטו של זכויות העמיתים בקיזוז הרווחיות באפיקי ההשקעה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח הדירקטוריון לשנת 2007

ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה

1. התפתחויות פיננסיות

מדד המחירים לצרכן

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בשיעור של 3.4% בשנת 2007. המדד עלה בחמשת החודשים הראשונים של השנה ב- 0.3% במצטבר, ובהמשך השנה הואצה האינפלציה. השיעור השנתי גבוה מהיעד שבנק ישראל הציב לאינפלציה בשנת 2007, שהיה בתחום 3% - 1%. העלייה בשיעור האינפלציה בשנת 2007 הושפעה מעלייה במחירי האנרגיה בעולם, וכן מעלייה של מחירי הסחורות, המזון וההלבשה.

הריבית השקלית

בחודשים הראשונים של שנת 2007 הוריד בנק ישראל את הריבית משיעור שנתי של 4.5% לשיעור שנתי של 3.5%. הורדות הריבית שאפיינו את תחילת שנת 2007 נועדו להעלות את רמת האינפלציה במשק ולהחזירה לטווח יעד האינפלציה, ולרסן את הירידות בשער החליפין של השקל מול הדולר. ברבעון הרביעי של שנת 2007 נאלץ בנק ישראל להעלות את שיעור הריבית בעקבות הלחצים האינפלציוניים כאמור לעיל. הנגיד העלה את הריבית מרמה של 3.5% עד לשיעור של 4.25% בסוף השנה (בחודש פברואר 2008 הוריד הנגיד את הריבית לשיעור של 3.75%).

מטבע חוץ

בהמשך למגמה שאפיינה אותו בשנת 2006 המשיך הדולר להיחלש מול השקל בכ-8.97% במהלך 2007. גירעון תקציבי גדול בארה"ב, צפי להמשך ההאטה הכלכלית והמשך המשבר בנדל"ן בארה"ב בשנת 2008, וכן משבר האשראי בארה"ב אשר הביא את הבנק המרכזי של ארה"ב להוריד את שיעור ריבית - כל אלו גרמו לחולשה של הדולר מול רוב המטבעות בעולם, ומול השקל בפרט. בנוסף, גם העלאת הריבית על ידי בנק ישראל לקראת סוף השנה תמכה בהיחלשות הדולר מול השקל.

במקביל להתחזקות היורו מול הדולר, בשיעור של כ-11.7%, התחזק היורו בשיעור של כ-1.71% מול השקל במהלך השנה. במהלך 2007 נרשם ייסוף בשערו של השקל מול הלירה סטרלינג בכ-7%.

תקציב המדינה

הגירעון הממשלתי בישראל הסתכם בשנת 2007 בסך של 127 מיליון ₪ שהם כ-0.02% מהתוצר הלאומי הגולמי. בשנת 2006 שיעור הגרעון היה 0.88% מן התוצר הלאומי הגולמי, ובשנת 2005 1.9% מהתוצר. הריסון התקציבי בשנים האחרונות, הצמיחה הגבוהה בתוצר בשנת 2007 (כ-5.3%) והעלייה בהכנסות המדינה ממיסים תרמו לירידה בשיעור הגירעון.

מאזן התשלומים הלאומי

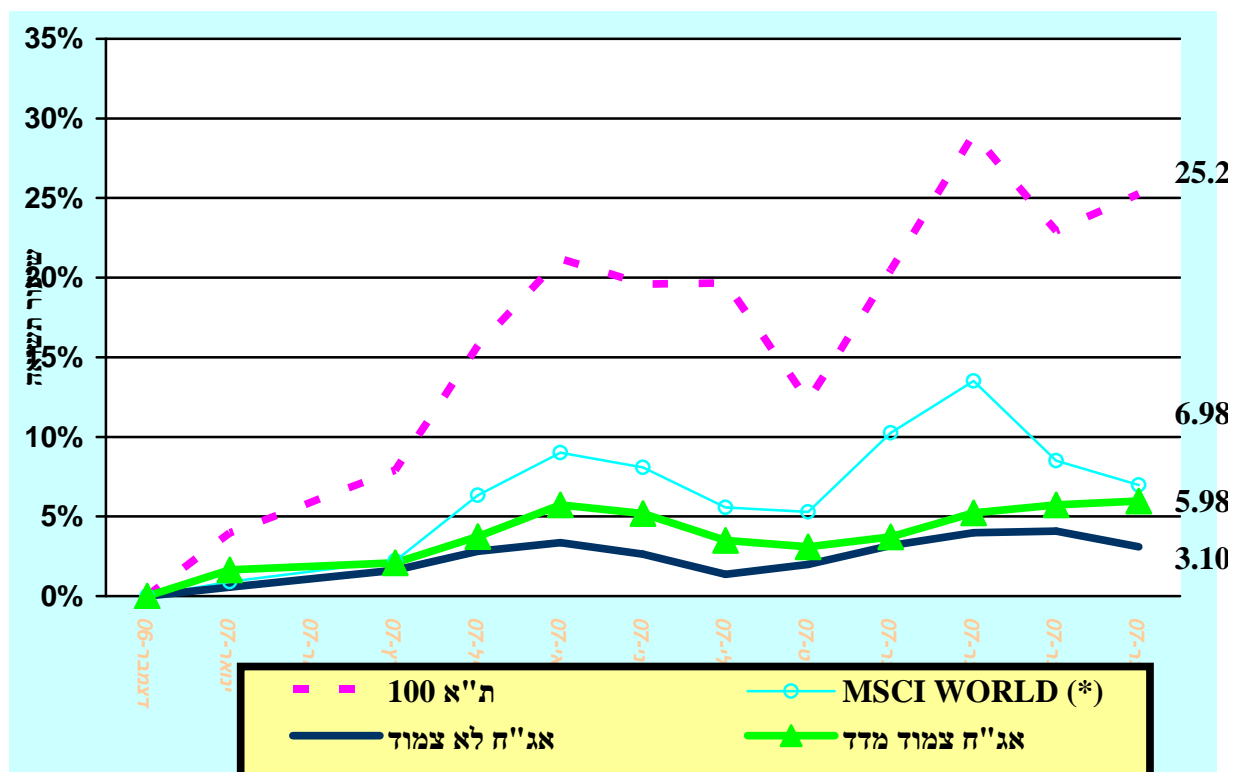
בהמשך למגמה שהחלה בשנת 2003, והתגברה בשנים שלאחר מכן, גדל העודף במאזן התשלומים הלאומי לשיעור של 3.2% מהתוצר בשנת 2007.

היצוא מישראל המשיך לגדול בשנת 2007. ייצוא הסחורות והשרותים עלה ב-9%, היצוא התעשייתי ללא יהלומים עלה ב-8.5%, ויצוא היהלומים עלה ב-8%. הגידול ביצוא תרם לגידול בעודף במאזן התשלומים הלאומי.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

2. התפתחויות בשוק ההון

שנת 2007 התאפיינה בתשואות חיוביות במרבית האפיקים. להלן תרשים המציג שינויים במדדים עיקריים בשנת 2007 (לפי הנתונים בסוף כל חודש):

(*) מדד MSCI WORLD, משקף את מדדי המניות בעולם, ומשוקלל בשווי שוק בשווקים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

שוק המניות

במהלך שנת 2007 המשיך מדד המעו"ף במגמת העלייה שאפיינה אותו בשנים האחרונות, אך בתנודתיות גדולה יותר מבעבר עקב משבר האשראי בארה"ב שהתרחש במהלך השנה. המשך נתונים מקרו כלכליים חיוביים שפורסמו גם בשנת 2007 תרמו גם הם לשוק המניות בישראל, למרות הציפיות להאטה בצמיחה בשנת 2008.

בסיכום שנתי מדד המעו"ף ומדד ת"א 100 עלו בשיעורים של 31.39% ו- 25.27% בהתאמה. מדד מניות יתר 120 ירד בשיעור של 3.64%.

שוק אגרות החוב

מדדי אגרות החוב הממשלתיות והקונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן עלו בשנת 2007 בשיעורים של 6.69% ו- 5.48% בהתאמה.

מדדי הגילון, השחר והמק"מ עלו בשיעורים של 4.54%, 2.41% ו- 4.48% (בהתאמה) בשנת 2007.

שינוי במדדים

להלן שיעורי השינוי במדדים הנבחרים:

2006	2007	
12.49%	31.39%	מדד המעו"ף
-8.21%	-8.97%	דולר
2.16%	1.71%	יורו
4.05%	6.69%	אג"ח צמוד מדד ממשלתי
4.83%	5.48%	אג"ח צמוד מדד קונצרני
4.89%	4.54%	גילון
7.28%	2.41%	שחר
5.74%	4.48%	מק"מ

גיוס הון במשק

בשנת 2007 גייס הסקטור הפרטי באמצעות הנפקות של אגרות חוב (צמודות מדד בעיקר) ומניות, סך של 42 ו- 21 מיליארד ₪ בהתאמה, לעומת 20 ו- 12 מיליארד ₪ בהתאמה, בשנת 2006.

בשנת 2007 התרחב במעט היקף הגיוס הממשלתי בשוק המקומי, אך בשל רמת הפדיונות הגבוהה, נרשם עודף פדיון וזאת על רקע הקיטון בצרכי מימון הגירעון. גיוס ההון הסחיר נטו הסתכם ב- 3.6 מיליארד ש"ח לעומת 2.8 מיליארד ש"ח בשנת 2006.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

3. ענף קופות הגמל וקרנות ההשתלמות

היקף הנכסים הכולל של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות הסתכם ב - 31 בדצמבר 2007 ב - 277 מיליארד שקל, לעומת 256 מיליארד שקל ב - 31 בדצמבר 2006. העליה בהיקף נכסי קופות הגמל וקרנות ההשתלמות מוסברת בתשואה הנומינלית, בשיעור ממוצע של 8.61%, שהשיגו קופות הגמל וקרנות ההשתלמות על השקעותיהן במהלך השנה החולפת.

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים בסוף שנת 2007 עלה בשיעור של 6.46% לעומת סוף שנת 2006. היקף נכסי הקופה ירד בשיעור של 2.0% באותה תקופה. התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות היתה 8.68%. קופ"ג הנדסאים וטכנאים השיגה בשנת 2007 תשואה נומינלית ברוטו של 9.99%.

השיעור הממוצע של דמי הניהול בענף קופות הגמל לתגמולים בשנת 2007 היה 0.75%. השיעור השנתי האפקטיבי של דמי הניהול שנגבו מעמיתי קופ"ג הנדסאים וטכנאים בשנת 2007 הוא 0.23%.

בשנת הדוח התרחבה המגמה של מעבר עמיתים מקופות בנקאיות לקופות פרטיות. כמו כן נמשך תהליך מכירת קופות הגמל וחברות מנהלות על ידי הבנקים.

4. ארועים לאחר תאריך המאזן

מתאריך הדוחות הכספיים ועד ליום 15/03/2008 ירד מדד ת"א 100 בשיעור של 18.33%, מדד איגרות החוב הממשלתיות בבורסה בתל אביב עלה בשיעור של 3.39% ומדד המחירים לצרכן (הידוע) לא השתנה. בשער השקל חל תיסוף בשיעור של 9.67% מול שער הדולר וריבית בנק ישראל ירדה ב - 0.5 נקודות האחוז והגיעה ל - 3.75%.

לגורמים אלו תהיה השפעה על שווי אחזקות הקופה ועל החלטות ההשקעה של ועדת ההשקעות, ולפיכך על התשואה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

5. מדיניות ההשקעות של הקופה על רקע ההתפתחויות הכלכליות

מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות במכלול הסיכונים הניצבים בפני הקופה (כולל סיכון הנזילות). הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים. היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ואת הסיכונים השונים.

שינויים רבים התרחשו בשוקי ההון, הכספים והמט"ח בארץ בשנת 2007. בין היתר ניתן לציין את העליות בשערי המניות, הייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר, הפיחות בשער החליפין של השקל מול האירו והרפורמות בשוק ההון והמוצרים הפנסיוניים.

הקופה שינתה את הרכב נכסיה לאור השינויים בשוקי ההון כאמור. להלן פירוט השינויים לפי אפיקים בסיכום שנתי:

מניות וניירות ערך אחרים סחירים - שיעור המניות וניירות הערך הסחירים האחרים מסך נכסי הקופה, עלה מ - 27.9% בתחילת השנה לשיעור של 30.7% בסוף השנה. השינוי מוסבר בעליית השערים של המניות ובהרחבת הפעילות באמצעות עוקבי מדדים (תעודות סל) בחו"ל תוך כדי קיזוז חלקי על ידי פעילות בניגוד למגמה, של עודף מכירות על קניות כדי לממש רווח הוני.

אג"ח סחירות - שיעורן של אגרות החוב הממשלתיות הסחירות מנכסי הקופה ירד בשנת 2007 משיעור של 33.3% בתחילת השנה לשיעור של 21.2% בסופה. הירידה נעשתה על רקע ירידת התשואות לפדיון באפיק, וכן עקב עודף פדיונות באפיק. שיעורן של אגרות החוב הקונצרניות הסחירות מנכסי הקופה ירד בשנת 2007 משיעור של 12.7% בתחילת השנה לשיעור של 12.0% בסופה.

האפיק הצמוד למט"ח - שיעורם של הנכסים הצמודים למט"ח (כולל חשיפה באמצעות חוזים עתידיים) מנכסי הקופה ירד בשנת 2007 משיעור של 16.6% בתחילת השנה לשיעור של 13.4% בסופה. הקיטון נובע מהעדפת השקעות בשקלים (צמודי מדד ולא צמודים) בשל התשואה העודפת והצפי להמשך המגמה החיובית בשווקים המקומיים.

ניירות ערך לא סחירים, פיקדונות (לתקופה שמעל חודש) והלוואות - שיעורם של נכסים אלו מנכסי הקופה עלה בשנת 2007 משיעור של 23.9% בתחילת השנה לשיעור של 26.2% בסופה. הגידול נובע בעיקר מגידול בהשקעה באגרות חוב קונצרניות לא סחירות וכן מהשקעה בקרנות השקעה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

ניהול סיכוני שוק

כללי

הטיפול בסיכוני השוק נעשה במשולב עם הטיפול בסיכוי לרווח במסגרת תהליכי קבלת החלטות ההשקעה בקופה. הקופה מחויבת לעמוד בכללי ההשקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה. כללים אלו נועדו, בין היתר, להפחית את סיכוני השוק.

אחראי על ניהול סיכוני שוק

סעיף 10(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 (להלן "חוק קופות גמל") קובע כי קופת גמל תמנה מנהל סיכונים. בחוזר גמל מיום 21 בדצמבר 2005, שפירסם אגף שוק ההון, הובהר כי בכוונת האגף להתקין תקנות לענין מינוי מנהל סיכונים, תנאי כשירות שיידרשו ממנהל סיכונים והנחיות לגבי אופן פעילותו. לאור זאת, הובהר כי אין צורך למנות, בשלב זה, מנהל סיכונים. לקופה לא מונה מנהל סיכונים.

תיאור סיכוני שוק

ראה להלן, פרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה. הקופה פועלת בתחום הנגזרים לא רק למטרות הגנה, אלא גם לצורך חשיפה לאפיקים, לגיוון דרכי החשיפה ולשיפור הנזילות.

מדיניות ניהול סיכוני שוק

מדיניות ניהול הסיכונים נועדה למצוא את השילוב האופטימלי לדעת החברה בין הקטנת הסיכונים בתיק הנכסים, ובין הגדלת הרווחים ממנו. מדיניות ההשקעות נקבעת על ידי ועדת ההשקעות, בכפוף להקצאת הנכסים האסטרטגית כפי שנקבעה ע"י הדירקטוריון. הקצאת הנכסים האסטרטגית קובעת את שיעורי המינימום והמקסימום להשקעה בכל אפיק ואפיק על בסיס רמת הסיכון הרצויה, נזילות עמית הקופה, ופיזור תיק הנכסים. תמהיל ההשקעות נקבע על בסיס התנאים בשוקי הכספים וההון בישראל ובעולם תוך התייחסות להתפתחויות הצפויות בשווקים אלו בטווחי זמן שונים. אחד האלמנטים החשובים במדיניות ניהול הסיכונים הינו פיזור ההשקעות באפיקים השונים. ההשקעות מפוזרות באפיקים השונים החל מרמת שווקי היעד, דרך רמת הענף ועד רמת המנפיק הבודד. בנוסף, פיזור הסיכונים מתבטא בהשקעה בטווחי פידיון שונים. ראה עוד להלן פרק "אופן ניהול הקופה" בדוח הדירקטוריון.

השקעה בסוג השקעות חדש טעונה אישור של דירקטוריון החברה. היקף החשיפה נקבע על ידי וועדת ההשקעות של החברה, כפוף להחלטות הדירקטוריון. המגבלות הכמותיות על היקף החשיפות משתנות לעיתים על ידי הדירקטוריון וועדת השקעות.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק

כאמור בתחילת הפרק, הטיפול בסיכונים ובסיכויים נעשה במשולב ואין תיעוד מיוחד המצביע על הקשר (אם קיים) שבין המכשיר הפיננסי הנגזר ובין נכס הבסיס, מעבר לתיעוד הרגיל. מידע נוסף ראה להלן סעיף 6, והפרק "אופן ניהול הקופה" בדוח הדירקטוריון.

פוזיציות בנגזרים

ראה להלן, ביאורים 7, 8 ו-12 בדוחות הכספיים המבוקרים של הקופה המנוהלת.

מידע נוסף על סיכונים

1. ראה מידע נוסף על סיכונים בדוח הדירקטוריון בדוחות הכספיים של הקופה.
2. המידע הקבוע המוגש בישיבות הדירקטוריון וועדת ההשקעות כולל: שינוי במדדי השוק בתקופה שחלפה ממועד הישיבה הקודמת, סקירת פעילות הקופה עם דגש על ההשקעות באפיק הלא סחיר, ועל החוזים העתידיים במט"ח (הכל לאותה תקופה). וועדת ההשקעות מקבלת השוואה בין החלטות ההשקעה בישיבה הקודמת ובין הביצוע. כמו כן מדווחת התרומה לתשואת הקופה על פי אפיקי השקעה מפורטים, וכן הקצאת הנכסים האסטרטגית של הקופה והרכב נכסי הקופה בפועל (בטבלה ובדיאגרמה).
3. ככלי בקרה למניעת חריגות מכללי ההשקעה, קיים דוח מחשב המתריע אם ישנה חריגה של הקופה מכללי השקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה.
4. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי
המנכ"ל ובנק יהב העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ובנק יהב הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה הן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.
כחלק מהיערכות החברה ליישום דרישות חוזר הממונה בקשר עם יישום בקורות ונהלים לגבי הגילוי, תכהן ועדת הביקורת כועדת הגילוי של החברה האחראית לדון בליקויים שעלו במערך הבקרה הפנימית ובצורך במתן גילוי בדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוח הכספי לא התגלו ליקויים במערך הבקרה הפנימית המחייבים מתן גילוי בדוח הכספי.
5. בקרה פנימית על דיווח כספי
במהלך השנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2007 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.
6. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי
אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב פיתוח והקמה של מערכות תשתית של בקורות פנימיות.
לבקשת החברה, בנק יהב קיבל מספר הצעות ממשרדי רו"ח, שעניינן מתן שירותי ייעוץ לחברה ולבנק לצורך היערכות ליישום הוראות החוזר. ההצעות שונות זו מזו גם בגישתן הבסיסית והמקצועית להיערכות הנדרשת.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

החברה מנתה צוות היגוי ליישום החוזר, וצוות לביצוע הפרוייקט וההיערכות אליו. גם הבנק מינה צוות ליישום ההיערכות הנדרשת.

הבנק עתיד לבחון את ההצעות שהתקבלו ואת הגישות המקצועיות העומדות בבסיסן, ולהביא את מסקנותיו לחברה. החברה רואה צורך לקבל את מסקנות הבנק טרם החלטתה, הואיל ומערכות המידע העיקריות המשרתות אותה, מתופעלות על ידי הבנק.

החברה מתכוונת לבחור יועץ לצורך ההיערכות, בעצה אחת עם רואה החשבון המבקר שלה, ועל סמך המלצות הבנק והערכתה העצמאית את היועץ.

החברה צפויה להשתמש במערכת ממוכנת לניהול התהליך, שתומלץ על ידי היועץ שייבחר.

מדד ניהול סיכונים .7

על פי הוראת אגף שוק ההון, החברה נדרשת לחשב ולדווח מדי חודש את מדד Historical Simulation based Value at Risk - HS-STD (ערך בסיכון על בסיס סימולציה היסטורית) עבור הקופה, החל מיום 1/4/2008. המדד יוצר סימולציה היסטורית המחשבת את הסיכון של תיק ההשקעות הנוכחי של הקופה, אילו היה נחשף לאירועים שהתרחשו בשוק בעבר. ועדת ההשקעות של הקופה אישרה את המודל שהוצג בפניה לחישוב המדד. הקופה נערכת לקבלת הנתונים הנדרשים לקראת יישום החוזר.

כמו כן, אגף שוק ההון כבר מפרסם באינטרנט מדדי סיכון שונים, שהוא מחשב ביחס לכל קופה, לרבות קופ"ג הנדסאים וטכנאים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2007

פרטים על חברי הדירקטוריון

שם ומשפחה	מספר תעודת זיהוי	שנת לידה	מען	נתינות	השכלה	התעסקות בחמש השנים האחרונות	תאגידים אחרים בהם משמש כדירקטור
שמשון ניר (פרש ב- 5.07)	050058833	1950	יעקב רוז 12 ירושלים	ישראלי	תואר שני מנהל עסקים	יו"ר קרן פנסיה מיטבית, יו"ר החבי הכלכלית לוד, ויועץ השקעות עצמאי	חברת ברית עולמית(הסוכנות היהודית)
שלמה שני (*)	0037468	1939	אביגדור 7/10 ת"א	ישראלי	טכנאי מטלורגיה וחומרים	יו"ר אגף לאיגוד מקצועי, וסגן יו"ר ההסתדרות הכללית החדשה ומנכ"ל קרן השתלמות טכנאים ויו"ר הסתדרות הטכנאים	קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים
מאיר לאופר	001215631	1930	עקלתון 13 ב' הוד השרון	ישראלי	הנדסאי אלקטרוניקה	מנהל אגודת בית ההנדסאי והטכנאי	לא
שלמה פרלוב (*)	08875148	1948	מוריץ דניאל 38 ת"א	ישראלי	טכנאי תעשייה וניהול, השכלה אקדמית חלקית	יו"ר חטיבת המגזר העסקי בהסתדרות הנדסאים, דירקטור במועדון הוט, ובקרן השתלמות לטכנאים	קרן השתלמות הנדסאים, הוט, מועדון צרכנות
אברהם שוטלנד	001989862	1930	בוסתנאי 32 ירושלים	ישראלי	טכנאי תעשייה וניהול	פנסיונר	לא
יהודה מנור (*)	4504304	1949	מבוא שיבולת 3 יהוד	ישראלי	הנדסאי חשמל	מזכיר חטיבה בהסתדרות ההנדסאים	לא
שלמה ארזי (*)	2445880	1932	משה קול 64/2 י-ם	ישראלי	אקדמאי הנדסאי	פנסיונר	לא
יצחק שטיינר (*)	001185305	1947	ברזילי 3 קרית ים	ישראלי	טכנאי מכונות	מזכיר חטיבת הסקטור הציבורי הסתדרות הנדסאים וממלא מקום מזכ"ל הסתדרות הנדסאים	קופ"ג שדות, קרן השתלמות סמדר, ומועדון הוט
אסף פורת (*)	006079008	1948	גורדון 3 קרית מוצקין	ישראלי	הנדסאי אלקטרוניקה	יו"ר הסתדרות ההנדסאים מחוז חיפה והצפון	לא
וייסברג לינה (מונתה ב-7.07)	004253712	1947	בראזני 12 ת"א	ישראלי	אקטואר MA אוניברסיטת ת"א	ייעוץ אקטוארי	קרה"ש הפקידים, קופ"ג אקדמאים
שלום גרניט (מונה ב-10.07)	30081533	1946	שנת היובל 61 הוד השרון	ישראלי	תואר BA מדעי התנהגות	מנכ"ל חבי גרניט מערכות שכר ויחסי עבודה	לא

(*) דירקטור/ חבר הנהלה ביחידות סמך שונות של הסתדרות ההנדסאים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2007

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשד)

שם ומשפחה	חברות בוועדות הדירקטוריון	נציג חיצוני	תאריך התחלת כהונה כדירקטור	התעסקות עיקרית נוספת	עובד התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין	בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד
שמרון ניר (פרש ב- 5.07)	השקעות	כן	3/06	יועץ השקעות	לא	לא
שלמה שני	השקעות	לא	1/96	יו"ר הסתדרות ההנדסאים	לא	לא
מאיר לאופר	השקעות	לא	1/96	מנהל אגודת בית ההנדסאי והטכנאי	לא	לא
שלמה פרלוב	השקעות	לא	1/96	יו"ר חטיבת המגזר העסקי בהסתד' ההנדסאים	דירקטור מטעם הסתדרות ההנדסאים	לא
אברהם שוטלנד	ביקורת	כן	6/96	פנסיונר	לא	לא
יהודה מגור	ביקורת	לא	1/96	מזכיר חטיבה בהסתדרות ההנדסאים	הסתדרות ההנדסאים	לא
שלמה ארזי	ביקורת	כן	1/96	פנסיונר	לא	לא
יצחק שטיינר		לא	3/03	מזכיר חטיבת הסקטור הציבורי הסתדרות ההנדסאים וממלא מקום מזכ"ל הסתדרות ההנדסאים	לא	לא
אסף פורת		לא	2/96	יו"ר הסתדרות ההנדסאים מחוז חיפה והצפון	לא	לא
וייסברג לינה	השקעות	כן	7/07	ייעוץ אקטוארי	לא	לא
שלום גרניט		כן	10/07	מנכ"ל חב' גרניט מערכות שחר ויחסי עבודה	לא	לא

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2007

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשד)

שם ומשפחה	ישיבות דירקטוריון	ישיבות ועדת השקעות	ישיבות ועדת ביקורת
שמשון ניר		7	
שלמה שני	6	25	
מאיר לאופר	5	23	
שלמה פרלוב	7	27	
אברהם שוטלנד	6		6
יהודה מנור	7		6
שלמה ארזי	6		6
יצחק שטיינר	7		
אסף פורת	5		
וייסברג לינה	5	11	
שלום גרניט	2		
מס' ישיבות שהתקיימו	7	27	6

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2007

פרטים על נושאי משרה בכירים בחברה

שם ומשפחה	ת.ז.	שנת לידה	תפקיד בחברה	תפקיד בחברה קשורה או בבעל ענין	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין	השכלה	נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות	תאריך התחלת כהונה
רוני בלום	55088603	1958	מנכ"ל	מזכיר קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים	לא	תואר שני במדיניות ציבורית, ותואר ראשון כלכלה וניהול	מזכיר קרן השתלמות הנדסאים ומנכ"ל הקופה	1/96
שלמה שני	00307768	1939	יו"ר דירקטוריון	מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים	לא	טכנאי מטלורגיה וחומרים	יו"ר אגף לאיגוד מקצועי, סגן יו"ר ההסתדרות, מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים ויו"ר הסתדרות ההנדסאים	1/96
אברהם ששון	00038760	1935	מבקר פנים	אין	לא	MA בכלכלה ומינהל עסקים	ייעוץ פיננסי וביקורת פנים בגופים פרטיים	4/97

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2007

גמול דירקטורים

שכר הדירקטורים שהם נציגים חיצוניים בשנת 2007 שולם על פי תעריף של 1,022 ש"ח לישיבה של הדירקטוריון ושל ועדותיו. כמו כן שולם גמול שנתי בסך של 16,104 ש"ח (הסכומים נכונים לתאריך המאזן).
השכר לדירקטורים (כלול בדמי הניהול), הסתכם בשנת 2007 ב - 58 אלפי ש"ח.

תנאי שכר

פירוט ההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה החברה	פירוט התשלומים ששולמו בשנת 2007 (באלפי ₪)	תפקידו בחברה	שם מקבל התשלום
105 אלפי ש"ח הפרשה לימי חופשה ומחלה.	267	עוזרת מנכ"ל	ריימונד שולמית

רואה החשבון המבקר :

משרד גולדברג פרושן ושות'

מענו - יבנה 31 תל אביב

שם השותף האחראי- עמוס פרושן

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

אופן ניהול הקופה

דירקטוריון החברה התכנס במהלך שנת 2007 7 פעמים. מטעם הדירקטוריון פועלות ועדת השקעות ועדת ביקורת. חברי הוועדות הם חברי הדירקטוריון. ועדות הדירקטוריון נוהגות להגיש דיווח שוטף לדירקטוריון על פעילותן. בישיבות הדירקטוריון והוועדות משתתפים גם בעלי תפקידים אחרים.

לקופה מבקר פנים. ועדת הביקורת מאשרת את תכנית עבודתו של מבקר הפנים. ועדת הביקורת דנה בממצאיו, במסקנותיו ובהמלצותיו של המבקר.

הדירקטוריון קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת. מדיניות זו מביאה בחשבון (בין היתר) את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה מתייחסת לאילו אפיקים להשקיע ומה השיעור המינימלי והמכסימלי להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, ובהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים. בדיוני ועדת ההשקעות מתקבלות לעיתים גם החלטות בנוגע להשקעות ספציפיות.

החברה נעזרת ביועץ השקעות חיצוני. יועץ ההשקעות השתתף באופן פעיל בדיוני ועדת ההשקעות, תרם לגיבוש מדיניות ההשקעות, סייע לקבל החלטות בנוגע להשקעות, שמר על קשר מתמיד עם הנהלת הקופה ועם בנק יהב והנחה את הבנק בנוגע למדיניות השקעות כוללת. כל הנחיות היועץ נעשו בכפוף למדיניות ההשקעות כפי שקבעו, כאמור, דירקטוריון החברה ועדת ההשקעות.

בנק יהב שומר על קשר שוטף עם יועץ ההשקעות ועם חלק מחברי ועדת ההשקעות כדי לעדכןם וכדי להתייעץ עמם בקשר להחלטות שוטפות בנוגע להשקעות.

עד ליום 21 בדצמבר 2007 יישם בנק יהב את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות בהיותו נותן שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לקופה. בנק יהב השקיע בניירות ערך ספציפיים על יסוד עבודות וניתוחים כלכליים, ובכפוף למדיניות ולהנחיות האמורות.

בנק יהב קנה ומכר ניירות ערך במרוכז בעבור קופות הגמל וקרנות השתלמות להן הוא נותן שירותים. הבנק הקים מערכת ממוחשבת, אשר שיקללה את החלטות ההשקעה של כל הקופות והקרנות, וזקפה לכל קופת גמל וקרן השתלמות את חלקה בעסקה המשותפת. הפיצול נעשה מדי יום. הפרמטרים העיקריים של הפיצול הם: במסגרת פעילות השבחה במניות ואג"ח להמרה - פיצול יחסי לפי גודל הקופה בקניה, ופיצול לפי כמות האחזקה בפועל במכירה. בשאר הפעילות - פיצול לפי היחס בין הסכומים עליהם החליטו ועדות ההשקעה של כל קופת גמל או קרן השתלמות.

החל מיום 21 בדצמבר 2007 הועבר תחום ההשקעות, לניהול שלושה גופים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודי"ש השקעות מוסדיים בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשאר במשמרת בפועלים סהר, בנק יהב נתן לקרן שרותים של תאום בין שלושת הגופים ובין הקופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2007

נציגי בנק יהב מוזמנים להשתתף בישיבות דירקטוריון החברה לפי הצורך ובישיבות ועדת ההשקעות. בכל ישיבה של ועדת ההשקעות או של הדירקטוריון מוגשת סקירה כללית על הפעילות שבוצעה מאז כינוס הישיבה הקודמת, כולל דיווח על יישום ההחלטות מאותה ישיבה, וסקירה על מצב שוק ההון בכלל ועל מצב תיק ההשקעות של הקופה בפרט.

מבקר הפנים

החל משנת 2008, נדרשת החברה, על פי הוראות אגף שוק ההון, להרחיב את מערך הביקורת הפנימית שלה על ידי הוספת שעות ביקורת, עריכת סקר סיכונים בכל תחומי פעילות הקופה, ביסוס תוכנית עבודה רב שנתית, הסדרת פעילות מערך הביקורת הפנימית בנהלי עבודה כתובים ועוד.

נוהל השימוש בזכויות ההצבעה

כדי להבטיח את קידום ענייני העמיתים ומימוש מלא של הזכויות הנלוות לנכסיהם, ייפתח החברה את כוחו של בנק יהב, לייצג את האינטרסים של הקופה באסיפות הכלליות של בעלי המניות בחברות שהקופה מחזיקה במניותיהן.

ועדת ההשקעות של החברה, גיבשה קריטריונים להצבעה בנושאים העיקריים המובאים לדיון באסיפות הכלליות. אחת לשנה מתקיים דיון בנוגע לנוהל זה, במסגרת דיוני ועדת ההשקעות.

בנק יהב בוחן את כל האספות שיש לקופה זכות הצבעה בהן. הוא משתתף באסיפות שבהן הצעת ההחלטה המובאת לאישור עשויה להשפיע על ענייניהם של העמיתים בקופה או כאשר מובאות לאישור האסיפה עסקאות עם בעלי עניין.

הקווים העיקריים המנחים את הצבעת הקופה הם טובתם של עמיתי הקופה, התאמת הנושא העולה לדיון לתקנות המחייבות בעניין וסבירות העלויות והעסקאות נשואות הדיון. "פועלים סהר בע"מ" היא חברה הפועלת כמיופת כוחם של גופים פיננסיים, והיא משתתפת ומצביעה בשמם באסיפות כלליות. גם בנק יהב נעזר בחברה זו בעבור הקופה, ומנחה אותה לפי הקריטריונים שנקבעו, כאמור לעיל.

ועדת ההשקעות של החברה מקבלת מנציג בנק יהב דיווח מידי חודשיים לפחות, לגבי השתתפות הקופה באסיפות הכלליות ואופן הצבעתה בהן.

הקופה השתתפה במהלך שנת 2007 ב- 119 אסיפות.

מידת השפעתה של הצבעת הקופה קטנה יחסית, עקב שיעור המניות הנמוך מתוך סך המניות המונפק, המוחזק על ידה.

גולדברג פרושון ושות'
רואי חשבון

**הנדון: דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

ביקרנו את המאזן המצורף של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2007 ואת דוח רווח והפסד לתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים והצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הקופה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, מכל הבחינות המהותיות בהתאם לכללי החשבונאות, הדיווח והעריכה אשר נקבעו לגבי קופות גמל והנחיות אגף השוק ההון, ביטוח וחסכון באוצר, את מצבה הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2007 ואת תוצאות פעולותיה לתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007.

כמוסבר בבאור 2, הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים. בהתאם להוראות אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 וכללי החשבונאות המקובלים בקופות הגמל.

גולדברג פרושון ושות'
רואי חשבון
תל אביב, 10 במרץ, 2008.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת מנכ"ל

אני, בלום רוני, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של קופת הגמל לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קופת גמל; וכן-
    - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בלום רוני, מנכ"ל

10 במרץ 2008
תאריך

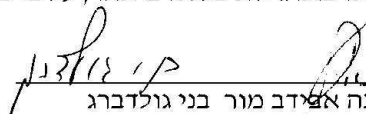
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, מצהיר כי:

1. סקר את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ(להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתו, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתו, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות של החברה המנהלת לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה המנהלת; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל החברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריות הבנק או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אילנה אבידור מור בני גולדברג
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
נותן שירותים אדמיניסטרטיביים

10 במרץ 2008
תאריך

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

מאזנים

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר
2007

ביאור

נכסים (**)

רכוש שוטף

חייבים - קופ"ג הנדסאים וטכנאים
הוצאות מראש
סך כל הנכסים

188

3

191

התחייבויות (***) והון עצמי

התחייבויות שוטפות

הוצאות לשלם לנותני שרותים

86

105

191

התחייבויות לחופשה ולמחלה

סך כל ההתחייבויות

הון עצמי (*)

סה"כ התחייבויות והון עצמי

-

191

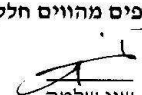
(*) החברה פטורה מחובת קיום הון עצמי, על פי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005.

(**) נכסי החברה הם הכנסות לקבל מדמי ניהול מהקופה. ההתחייבויות הן בגין הוצאות שנצברו וטרם שולמו. הסכומים שהוצגו הם כפי שרשומים בספרי הקופה.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אילנה אבידב מור בני גולדברג
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

בלום רוני
מנכ"ל

שני שלמה
יו"ר הדירקטוריון

10.03.2008
תאריך אישור
הדוחות הכספיים

הנדסאים וטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות רווח והפסד

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

לתקופה מ -

1/8/07

עד 31/12/07

ביאור

הכנסות

861 דמי ניהול מקופת הגמל

הוצאות

149 משכורות ונלוות

דמי גמולים לדירקטורים וחברי

12 וועדות

533 עמלת ניהול לבנק יהב

22 ייעוץ השקעות

8 שכר דירה ואחזקת משרד

35 פרסום ושיווק

30 משפטיות

20 ביקורת רואה חשבון

25 מבקר פנימי

9 ייעוץ מקצועי אחר

10 ימי עיון

8 הוצאות אחרות

861

=====

==

הכנסות בניכוי הוצאות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2007

ביאור 1 - כללי

א. החברה

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה" או "החברה המנהלת") הוקמה ביום 29 בינואר 1996. מטרתה העיקרית של החברה היא ניהול קופות גמל. החברה עוסקת רק בניהול קופ"ג הנדסאים וטכנאים (להלן "קופת הגמל" או "הקופה").

בהתאם לסעיף 86(ו) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005, נקבע כי קופת גמל שהתאגדה כתאגיד ערב כניסת החוק האמור לתוקף, תנוהל בנאמנות בידי חברה מנהלת ולא תהיה עוד תאגיד. לאור זאת בוצע מתווה הפעולה הנדרש לביצוע השינוי המבני הנדרש על פי הדין האמור שמועדו נקבע ל- 1/8/2007.

השינוי המבני הוא פיצול הנדסאים וטכנאים- חברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ (השם המקורי של החברה בעת הקמתה) לחברה מנהלת הנקראת הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ולקופ"ג הנדסאים וטכנאים המנוהלת על ידה. השינוי האמור לא גרם לשינוי בזכויות העמיתים בקופת הגמל, או ברציפותן. השינוי היחיד שחל הוא השינוי הנובע מעצם פיצול הקופה התאגידית כחברה בע"מ לקופת גמל שאינה מאוגדת כחברה בע"מ והמוחזקת בנאמנות בידי חברה מנהלת.

לחברה המנהלת אין הון עצמי, ולא נוצרו לה רווחים או נכסים נטו כתוצאה מהשינוי המבני.

בעקבות השינוי, ובשונה משנים קודמות, הוצגו דוחות כספיים נפרדים של החברה ושל הקופה, על פי הנחיות חוזרי אגף שוק ההון.

ב. הקופה

קופ"ג הנדסאים וטכנאים הוקמה ביום 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. עד ליום 31 ביולי 2007 קופת הגמל פעלה כתאגיד. החל מיום 1 באוגוסט 2007 הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ מנהלת את הקופה, כאמור לעיל.

ג. בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

החברה התקשרה עם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן – "בנק יהב") לצורך קבלת שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לקופה. תפקיד בנק יהב בשנת 2007 היה להשקיע את כספי הקופה ולנהל את חשבונות הקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון הקופה, הוראות הקופה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין. ביום 21 בדצמבר 2007 הפסיק הבנק לתת שירותי השקעות לקופה.

ד. בתי השקעות

החל מיום 21 בדצמבר 2007 הועבר תחום ההשקעות, לניהול שלושה גופים: (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודי"ש השקעות מוסדיים בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשארו במשמרת בפועלים סהר, בנק יהב נתן לקרן שירותים של תאום בין שלושת הגופים ובין הקופה.

חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2007

ביאור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

- א. מרכיבי הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים הזהים לערכם הנומינלי.
- ב. לא הוצג דוח על השינויים בהון העצמי, הואיל והחברה גובה דמי ניהול לפי הוצאותיה בפועל, וממילא אין לה רווח ואין שינוי בהון העצמי.
- ג. לא הוצגו מספרי השוואה, מכיוון שהחברה הוקמה במהלך שנת 2007.

ביאור 3 – בעלי ענין

החברה מוחזקת על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות ההנדסאים והטכנאים.

החברה והקופה, הם צדדים קשורים על פי דין. כל הכנסות החברה נובעות מדמי הניהול אותם גבתה מקופת הגמל, כנגד הוצאותיה.

ביאור 4 – דמי ניהול

החברה גובה מעמיתי הקופה דמי ניהול, המשמשים למימון הוצאות הניהול השונות, לפי סכומן בפועל.

דמי הניהול שולמו בפועל ישירות מחשבון קופת הגמל לנותני השירותים לחברה עבור הקופה. דמי הניהול כוללים עמלת ניהול לבנק יהב, שמחושבת ומשולמת לבנק מדי חודש. ביום 17 בינואר 2008, בתגובה לפניית בנק יהב, הודיע אגף שוק ההון שיש לפתוח חשבון עו"ש עבור החברה, שיהיה נפרד מהחשבון של הקופה, גם אם החברה מנהלת קופה אחת בלבד וגם אם החברה גובה מהקופה לפי הוצאות בפועל. החברה פועלת לפתיחת החשבון. החל ממועד פתיחת החשבון, דמי הניהול יזוכו לחשבון החברה, והחברה תשלם מתוך החשבון לנותני השירותים.

ביאור 5 - תהליכי חקיקה ותקינה

אפקטיביות הבקרה הפנימית של דיווח כספי

בהתאם לחוזר אגף שוק ההון, העוסק ביישום סעיף 302 לחוק Sarbanes Oxley, מנכ"ל החברה והבנק הנותן שירותים פיננסיים ואדמיניסטרטיביים לחברה (להלן "המצהירים"), העריכו נכון ליום 31 בדצמבר 2007 את יעילות הבקורות והנהלים הנוגעים לגילוי של החברה. על יסוד הערכה זו הסיקו המצהירים כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים הנוגעים לגילוי של החברה יעילים כדי לרשום ולעבד את המידע וכדי לסכמו ולדווח עליו בדוח השנתי, על פי הוראות הדיווח של אגף שוק ההון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2007

ביאור 5 - תהליכי חקיקה ותקינה (המשך)

אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב פיתוח והקמה של מערכות תשתית של בקורות פנימיות.

לבקשת החברה, בנק יהב קיבל מספר הצעות ממשרדי רו"ח, שעניינן מתן שירותי ייעוץ לחברה ולבנק לצורך היערכות ליישום הוראות החוזר. ההצעות שונות זו מזו גם בגישתן הבסיסית והמקצועית להיערכות הנדרשת. החברה מנתה צוות היגוי ליישום החוזר, וצוות לביצוע הפרוייקט וההיערכות אליו. גם הבנק מינה צוות ליישום ההיערכות הנדרשת. הבנק עתיד לבחון את ההצעות שהתקבלו ואת הגישות המקצועיות העומדות בבסיסן, ולהביא את מסקנותיו לחברה. החברה רואה צורך לקבל את מסקנות הבנק טרם החלטתה, הואיל ומערכות המידע העיקריות המשרתות אותה, מתופעלות על ידי הבנק. החברה מתכוונת לבחור יועץ לצורך ההיערכות, בעצה אחת עם רואה החשבון המבקר שלה, ועל סמך המלצות הבנק והערכתה העצמאית את היועץ. החברה צפויה להשתמש במערכת ממוכנת לניהול התהליך, שתומלץ על ידי היועץ שייבחר.

בדוח הדירקטוריון של שנת 2008 ייתן הגוף המוסדי גילוי שיפרט את הצעדים השונים שביצע הגוף המוסדי עד ליום המאזן. בין הצעדים שננקטו יש לכלול, בין היתר: זיהוי חשבוניות ותהליכים מהותיים, תיעוד תהליכים, הערכת סיכונים ובקורות, הערכת מידת יעילות הבקורות, ניתוח פערים קיימים, לוח זמנים וסדרי עדיפויות לתיקון ליקויים ועוד. בדוחות הכספיים לשנת 2009 תיכלל הצהרת הנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי, וחוות דעת רואה חשבון המבקר לגבי הבקרה האמורה.

אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS):

משרד האוצר, אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון פרסם ביום 7 במאי 2007 חוזר בדבר אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בגופים המוסדיים. החוזר קובע כי הגופים המוסדיים יפעלו ליישום הוראות תקן IFRS 1 – אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומי, ויערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. התקינה הבינלאומית שונה מהותית בנושאים מסוימים מהתקינה הישראלית.

להבנת החברה, ובהסתמך על דיון במשרד האוצר שנערך ביום 20/11/07, החוזר חל על החברה המנהלת בלבד, ולא על הדוחות הכספיים של קופת גמל המנוהלת על ידי חברה מנהלת.

החברה בחנה את השפעת אימוץ תקני הדיווח הנ"ל על קביעת ערכם והצגתם של נכסיה. להערכת החברה לא צפויות להיות השפעות מהותיות (אם בכלל) למעבר לדיווח על פי

חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2007

ביאור 5 - תהליכי חקיקה ותקינה (המשך)

התקנים הנ"ל על הדוחות הכספיים, ולכן לא צורף ביאור על פי IFRS. הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על פי חוזרי אגף שוק ההון, על אף שאינם מתאימים בחלק מסעיפי הדוחות למבנה הנדרש על פי התקינה הבינלאומית. בכלל זה, גם לא הוצג גילוי ביחס לתזרימי המזומנים, אשר הצגתו נדרשת על פי התקינה הבינלאומית, אך לא על ידי החוזרים.